

Οι έρημοι

καλύτερος τρόπος για ν' αρχίσει μια φιλία δεν είναι η κλοτσιά. Ο Κωστής, όμως, φίλιες δεν ήθελε και μάλιστα με σκύλους. Έτσι, καθώς τον είδε νυχτιάτικα έξω από την πόρτα του μαγαζιού να κάθεται και να του αργοκουνάει την ουρά, λες και ήταν παλιοί γνώριμοι, αντί να κάνει το χαζό και να τραβήξει το δρόμο του, τον έπιασε το «αλλιιώτικο», που λένε, και στα καλά καθούμενα του τράβηξε την κλοτσιά. Τώρα, για να λέμε την αλήθεια, δεν ήταν δα και τόσο δυνατή, αλλά ό,τι και να πεις, η κλοτσιά είναι κλοτσιά και η μοναδική ερμηνεία σε μια τέτοια συμπεριφορά, ακόμα κι από σκυλίσιο μυαλό, δεν μπορεί να είναι άλλη εκτός από εχθρική.

Αν τώρα ο σκύλος, από την άλλη μεριά, του τράβαγε μια δαγκωματιά στο πόδι, ή του έσκιζε τον καβάλο του παντελονιού του, δε θα είχε κι άδικο. Όμως τίποτα. Ούτε δαγκωνιά, ούτε γάβγισμα. Ούτε καν ένα μικρό παραπονιάρικο γρύλισμα για την αδικία. Μόνον τραβήχτηκε δυο βήματα πίσω και αργοσάλεψε ξανά φιλικά την ουρά του.

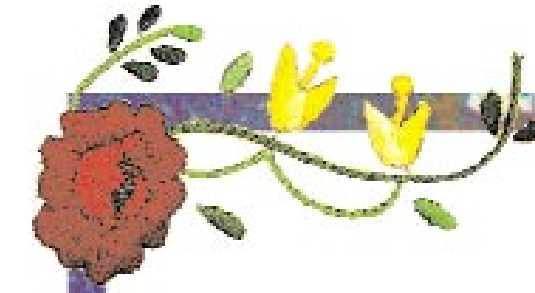
— Α να χαθείς χαζόπραμα, μουρμούρισε και τράβηξε το δρόμο του.

[...] Το επεισόδιο, άλλωστε, πέρασε και ξεχάστηκε στη στιγμή ολότελα από το μυαλό του Κωστή. Είχε τόσα άλλα να σκεφτεί, το σκύλο θα θυμότανε;

Κι όμως, θέλοντας και μη, την επόμενη νυχτιά καθώς έβγαινε ξανά από την πόρτα του μαγαζιού, τον θυμήθηκε. Ήταν εκεί, κουλουριασμένος στη γωνιά, κι ανασηκώθηκε σαν τον είδε να βγαίνει, λες και τον περίμενε.

— Έχει γούστο να μου το κρατάει μανιάτικο, σκέφτηκε ο Κωστής, και τον προσπέρασε με κάποια προφύλαξη. Έπειτα από μερικά μέτρα δρόμο κοίταξε πίσω του. Ο σκύλος είχε απομείνει εκεί, στην ίδια θέση, κι εξακολουθούσε να του κουνάει την ουρά του. [...]

Το μαγαζί έκλεινε πάντα στη μία μετά τα μεσάνυχτα. Κείνη την ώρα, ο Κωστής παράταγε τη λάντζα, έβγαζε τη λαστιχένια ποδιά, φορούσε το τριμμένο του πανωφόρι, έβαζε το μάλλινο σκούφο του μέχρι τ' αυτιά κι έβγαине στο δρόμο, χωρίς ποτέ να παραλείψει να πει την ταπεινή «καληνύχτα σας» που ποτέ δεν του ανταπέδωσαν.

Τα αφεντικά, σκυμμένα πίσω από τον πάγκο, μέτραγαν τις εισπράξεις της ημέρας, έκαναν λογαριασμούς, κρατούσαν σημειώσεις, καβγάδιζαν, ποιος άδειαζε να πει δυο λόγια στο λαντζέρη ή έστω και μια καληνύχτα.

Όλη μέρα χωμένος μέσα σε στοίβες από άπλυτα δεν είχε καιρό ούτε να σκεφτεί. Ακόμα κι αν ήθελε, ποιος τον άφηνε. Πιάτα, ποτήρια, μαχαιροπήρουνα, κατσαρόλες, αυτή ήταν η δουλειά του. Ο μάγειρας, οι γκαρσόνες, ακόμα και οι βοηθοί ένα πράγμα ξέρανε να φωνάζουν: «Κουνήσου ρε gus, σε πήρανε τα χρόνια κακομοίρη, πιο σβέλτα ντε, πιο σβέλτα». [...]

Κανείς ποτέ δεν τον ρώτησε «τι κάνεις», κανείς ποτέ δεν του είπε «καληνύχτα». Ποιος είχε καιρό για χάσιμο. Έτσι, κατά τη μία και κάτι μετά τα μεσάνυχτα έφευγε χωρίς ποτέ να παραλείψει να πει τη φοβισμένη του «καληνύχτα σας», που πάντα έμενε αναπάντητη.

Μόνο σαν έβγαине έξω, τον περίμενε κείνος ο ψωριάρης ο σκύλος, κουλουριασμένος στην ίδια πάντοτε γωνιά, κι έτρωγε τ' αποφάγια που του έριχνε κάθε νύχτα ο λαντζέρης. [...]

Από τότε που τον πρωτοαίσε – εδώ και τρεις μήνες – έγινε ο αφέντης του. Μπορεί να μη χοροπήδαγε σαν τον έβλεπε – ούτε κι ο Κωστής τον χάριδεψε ποτέ – όμως με το αργοσάλεμα της ουράς του και το γεμάτο αφοσίωση βλέμμα του, έλεγε πιο πολλά απ' όσα του είπε ποτέ κανένας άλλος.

Κείνη τη νύχτα, καθώς βγήκε έξω, ένα παράξενο γαλακτερό φως έκανε τη μεγάλη πόλη πιο φωτεινή από άλλοτε. Πυκνές νιφάδες χιονιού που πέφτανε – ο Θεός ξέρει από πόσες ώρες πριν – είχαν σκεπάσει τους δρόμους, τα σπίτια, τις βρωμιές, κι έκαναν την πόλη να δείχνει όμορφη και καθαρή.

Χιόνιζε.

Το τσουχτερό κρύο είχε κάνει το σκύλο να ζαρώσει πιο πολύ από άλλοτε στη γωνιά του. Όταν είδε τον αφέντη του σηκώθηκε με κόπο και

βάλθηκε να τον κοιτάζει κάπως παράξενα. Δε βαριέσαι, ίσως έτσι να του φάνηκε του Κωστή.

Εκείνος απόθεσε μπροστά του τα συνηθισμένα αποφάγια, ανασήκωσε το γιακά του παλτού του, όσο έπαιρνε, και τράβηξε για την κάμαρά του όπως πάντα.

Τρία τετράγωνα πιο κει ήταν το σπίτι του. Μια τρύπα στο υπόγειο ενός ετοιμόρροπου κτιρίου που του κόστιζε πενήντα «τάλιρα» το μήνα, χώρα φως, νερό και θέρμανση.

Πήρε το δρόμο περπατώντας σύρριζα στα μαγαζιά, για ν' αποφεύγει όσο μπορούσε το πυκνό χιόνι που σκέπαζε παγερά την κοιμισμένη πολιτεία. Σαν πέρασε το πρώτο τετράγωνο κοίταξε πίσω του – τούτη την κίνηση την έκανε κάμποσες φορές κάθε νύχτα ώσπου να φτάσει σπίτι του. Είχε τόσα ακούσει για κάθε είδος παλιανθρώπων, που τον έκαναν να τρέμει και τη σκιά του ακόμη. Έτσι καθώς γύρισε, είδε το σκύλο να τον ακολουθεί σε πεντέξι βήματα πίσω του. Κοντοστάθηκε.

— Πού πας ρε φουκαρά; Τι διάβολο, παράτησες το φαΐ και το 'ριξες στις βόλτες νυχτιάτικα;

Το ζωντανό, στο άκουσμα της φωνής του, ξεθάρρεψε και ζύγωσε κοιτώντας τον με ανασηκωμένο το μουσούδι του. Ποιος ξέρει άραγε πώς να μετέφρασε τις κουβέντες στο σκυλίσιο μυαλό του.

Ο Κωστής μέχρι τώρα ποτέ δεν αναρωτήθηκε τίνος ήταν και πώς βρέθηκε αδέσποτο έξω από το μαγαζί. Είχε κι εκείνος χιλιομετανωσει για τον τρόπο της γνωριμίας τους. Τώρα το έβλεπε σαν ένα έρημο πλάσμα του Θεού, έτσι όπως ήταν κι αυτός.

Ο αδελφός του, που τον έφερε από την πατρίδα, συχωρέθηκε εδώ και πέντε μήνες κι από τότε απόμεινε καταμόναχος χωρίς φίλο ή γνωστό, χωρίς γλώσσα, να παλεύει στα πιάτα από τις έντεκα το πρωί μέχρι τη μία και κάτι μετά τα μεσάνυχτα.

Γράμμα δεν πήρε ποτέ. Ποιος να του στείλει; Ούτε κι αυτός έγραψε. Σε ποιον να γράψει; Για όλους στο μαγεριό ήταν ο gus, ο «καινούργιος», και τούτο χτύπαγε γελοία στ' αυτιά για ένα μεσόκοπο. Θα 'θελε τόσο να είχε κάποιον εδώ στην ξενιτιά – έτσι όπως είχε τον αδελφό του – να μιλήσει, να πει τον πόνο του, τα παράπονά του, τις ελπίδες του, να του πουν κάτι να πάρει κουράγιο. Πού τέτοια τύχη. Αντί γι' αυτό, το μόνο που άκουγε ήταν «κουνήσου ρε gus, σε πήρανε τα χρόνια κακομοίρη». Έτσι,

ένας παράξενος δεσμός, κάτι σα φιλία, τον έδεσε με τούτο το σκυλί που το έβλεπε κάθε πρωί καθώς πήγαινε στη δουλειά και κάθε νύχτα καθώς έφευγε. Κάποτε σκέφτηκε να του δώσει και όνομα, δε βαριέσαι, τι το όφελος, το σκυλονουνό θα έκανε;

Τα πράγματα είχαν μείνει εκεί μέχρι κείνη τη χιονισμένη νύχτα που, αντί να κάτσει στη γωνιά του και να το ρίξει στον ύπνο μετά το φαΐ, τα παράτησε όλα και βάλθηκε να τον ακολουθήσει.

- Πού πας ρε φουκαρά; Τουλάχιστον να είχα κάπου να σε βάλω... Άντε γύρνα στη θέση σου, το φαΐ θα σε ζεστάνει, αύριο έχει ο Θεός, αν είμαστε καλά θα φας πάλι, αν όχι... Ανασήκωσε τους ώμους του και τράβηξε ίσια μπροστά.

Σαν έφτασε στην πόρτα του σπιτιού που έμενε, έριξε πάλι μια ματιά πίσω του. Ο σκύλος ήταν εκεί, δίπλα του σχεδόν, φορτωμένος με χιόνι και με τη μουσούδα του ανασηκωμένη να τον κοιτάζει ασάλευτος.

Η καρδιά του μάτωσε.

— Τι να σου κάνω ρε έρημο; Μια τρύπα έχω όλη κι όλη κι αν πάρει χαμπάρι ο σπιτονοικοκύρης πως έχω και σκυλί, θα μας πετάξει και τους δυο στο δρόμο.

Έσκυψε και του καθάρισε την πλάτη από το χιόνι. Σαν ένωσε τη ζεστή του γλώσσα να του γλείφει τα χέρια, κόντεψε να τον πάρουν τα κλάματα. Τον σήκωσε απαλά στην αγκαλιά του και πατώντας στις μύτες των ποδιών τον έμπασε στην κάμαρα.

Έβγαλε τα ρούχα του και ξάπλωσε στο σαραβαλιασμένο κρεβάτι, ενώ ο σκύλος κουλουριάστηκε κατάχαμα με τα μάτια καρφωμένα πάνω του γεμάτα λατρεία.

Έσβησε το μικρό λαμπιόνι κι εκεί στα σκοτεινά, καθώς το χιόνι έπεφτε ασταμάτητα απ' έξω, έπιασε με σιγανή φωνή να διηγείται στο σκύλο τα βάσανά του, τις πίκρες του, τα παράπονά του.

Του τα 'πε όλα και ξαλάφρωσε.

Ένα μονάχα του έκρυψε. Το όνειρό του να μαζέψει τα ναύλα του και να γυρίσει στην πατρίδα.

Δεν ήθελε να το πικράνει το καημένο το σκυλί.

**Δημήτρης Διαμαντής
(Η.Π.Α.)**